

перспективи рекомендовано застосувати державне стимулювання зазначених підприємств на прискорене впровадження електронного документообороту в бухгалтерському обліку шляхом: дотацій на програмно-технічне забезпечення гарантій безпеки електронного документообороту; розробки методичних рекомендацій для впровадження електронного документообороту; офіційних роз'яснень про належну доказову силу електронних документів та інше. Реалізація цих та подібних заходів з боку держави дозволить спростити ведення бухгалтерського обліку підприємства та прискорить його розвиток у цифровій економіці.

Список використаних джерел: 1. Гонгало С. Й. Електронні документи як об'єкти судової техніко-криміналістичної експертизи та їх класифікація. *Адвокат*. 2013. № 1. С. 33-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_1_8. 2. Єсімов С. С. Електронні документи як докази у справах про адміністративні правопорушення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 68-74. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_845_12. 3. Коваленко А. В. Електронні документи: проблемні аспекти укладання цивільно-правових договорів в електронній формі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 4. С. 154-158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2014_4_21. 4. Ковтанюк Ю. Чи потрібні такі зміни до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»: питання до обговорення. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2015. Т. 22-23. С. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sasd_2015_22-23_13. 5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закону України № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. 6. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України № 851-IV від 22.05.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>. 7. Туровська Л. Електронні документи як чинник оперативного обслуговування. *Вісник Книжкової палати*. 2010. № 5. С. 33-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2010_5_9.

УДК 657.421.3:336.743.5

О. О. Дядюн, аспірантка кафедри аудиту

Науковий керівник: **О. А. Петрик**, д-р е.н., професор, завідувач кафедри аудиту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна

КРИПТОВАЛЮТА: ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ У СКЛАДІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: криптовалюта, платіжний засіб, облік, фінансові інструменти нематеріальні активи.

Швидкий розвиток комп'ютерних технологій, надзвичайні темпи глобалізації, потреба в альтернативних та осучаснених засобах грошового обміну – усі ці фактори сприяли виникненню та активному поширенню криптовалюти, особливо Bitcoin. Кількість користувачів віртуальних валют невідомо зростає, а станом на 12.11.2019 р. загальна капіталізація ринку криптовалют за даними спеціалізованих ресурсів [1] перевищує 240 млрд дол. Однак у жодній із держав криптовалюту досі не було офіційно визнано як повноцінний платіжний засіб. Водночас в окремих країнах значна увага приділяється регулюванню роботи криптовалютних бірж (Канада, Японія, США та ін.). Щодо України, то правовий режим такої валюти досі залишається не визначеним. На розгляд до Верховної Ради України вносилися окремі законопроекти з питань регулювання ринку криптовалюти, однак жоден із них поки не був прийнятим. Незважаючи на це, у процесі подальшого поглиблення операцій з криптовалютою та її глобального проникнення в бізнес-середовище перспективним є аналіз можливостей її введення до систем обліку та звітності. З урахуванням того, що найбільш інноваційними ресурсами підприємства є нематеріальні активи, актуальним є можливість розгляду в обліковому аспекті можливостей визнання криптовалюти саме як активу нематеріального характеру на основі наявних окремих спільних ознак між ними.

Розглядаючи місце криптовалюти в обліковій системі, не можна оминати питання економічної сутності цього поняття. Так, В. М. Костюченко [2, с. 97] зазначає, що криптовалюта – це цифрова (віртуальна) валюта, з одиницею «coin» (монета), яка емітується в мережі за певними принципами криптографії для забезпечення операцій та контролю створення нових монет. У свою чергу, І. А. Дерун та І. П. Скларук [3, с. 167] наголошують, що криптовалюта є

децентралізованою цифровою валютою, що публічно доступна в певній спільноті та є засобом збереження і накопичення вартості, може бути використана для придбання реальних товарів та послуг і підтримується технологією блокчейн.

Зазначимо, що криптовалюта є незалежною від банків чи інших офіційних інституцій, має високий рівень захисту та дійсно в майбутньому має потенціал стати повноцінним учасником платіжних операцій. Так, погоджуємося, що нині глобального проникнення в бізнес-операції така валюта не набула (навіть якщо великі компанії мають із нею справу, то користуються послугами посередників, оперативно конвертуючи таку валюту в реальну). Однак для компаній-трейдерів та компаній, що здійснюють майнінг криптовалют, їх облік вже є актуальним. Факт, що за своєю суттю криптовалюта є активом, майже не викликає сумнівів. По-перше, оцінка криптовалюти може бути достовірно визначена (дані про ринкову вартість є відкритими). По-друге, використання криптовалюти може приносити економічні вигоди й контролюватися підприємством. У питанні ж віднесення віртуальної валюти до конкретної групи активів, одностайного рішення на разі немає.

Аналіз публікацій вітчизняних науковців засвідчив, що найбільш популярним є твердження про належність криптовалюти до фінансових інструментів підприємства [3; 4; 5]. Зокрема, дуже поширеною є думка, що криптовалюта є особливим видом електронних грошей [5]. Проте такі підходи, окрім логічних пояснень, містять і численні суперечності (таблиця).

Таблиця

Аналіз можливості визнання криптовалюти у складі активів підприємства

Активи	Можливі суперечності
<i>Грошові кошти</i>	Є офіційним платіжним засобом, що перебуває під безпосереднім контролем держави і НБУ. Для криптовалюти це не є характерним
<i>Електронні гроші</i>	Є прив'язаними до національної валюти, а правила випуску таких грошей і операцій із ними чітко окреслені Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні». Хоча, як і криптовалюта, є неперсоніфікованим платіжним засобом
<i>Еквіваленти грошових коштів</i>	Є короткостроковими, високоліквідними інвестиціями, які вільно конвертуються у визначені суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Остання характеристика не властива для криптовалюти, її вартість змінюється динамічно
<i>Фінансові інструменти загалом</i>	Обов'язкова умова визнання фінансового інструмента – існування фінансового активу в одного суб'єкта та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу в іншого. Натомість з урахуванням невизначеного правового статусу криптовалюти, зобов'язуючої сторони немає

З урахуванням суперечностей, виявлених в таблиці, поділяємо думку експертів PwC [6], що криптовалюту можна розглядати або як нематеріальний актив, або як запаси підприємства. Дійсно, віртуальна валюта може відповідати критеріям визнання таких активів:

1. Нематеріальний актив: криптовалюта не має фізичної форми, може бути ідентифікованою, є немонетарним активом.

2. Запаси: криптовалюта може утримуватися для реалізації в процесі звичайної діяльності підприємства або може перебувати в процесі виробництва (майнінгу) для такої реалізації.

Однак зазначимо, що деякі науковці не підтримують думку про належність криптовалюти до нематеріальних активів. Так, І. А. Дерун та І. П. Склярчук [3, с. 167] погоджуються, що криптовалюта відповідає умовам визнання активу, однак нематеріальним активом бути не може, оскільки здебільшого бере участь у спекулятивних операціях.

Вищезазначене свідчить, що за умов придбання криптовалюти з інвестиційними цілями, вона може вважатися нематеріальним активом. Оскільки для криптовалюти наявний відкритий ринок, то й оцінювання як нематеріального активу слід здійснювати за моделлю переоціненої вартості. Якщо ж за специфікою своєї діяльності підприємство є трейдером чи здійснює майнінг криптовалюти, то більш обґрунтованим є її визнання у запасах.

Таким чином, криптовалюта за більшістю ознак може перебувати у складі нематеріальних активів підприємств. Проте важливо аналізувати сутність операцій з нею для правильної ідентифікації її місця в обліковій системі. До того ж кінцеві висновки про належність віртуальної валюти до активів суб'єктів господарювання будуть можливими лише після офіційного визначення її правового статусу.

Список використаних джерел: 1. Coinmarketcap. URL: <https://coinmarketcap.com>. 2. Костюченко В. М., Малиновська А. М., Мамонова А. В. Передумова запровадження обліку та оподаткування операцій із криптовалютами в Україні. *Modern economics*. 2017. № 6. С. 94-102. 3. Дерун І. А., Склярчук І. П. Онтологічні аспекти сутності криптовалюти та її відображення в обліку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка*. 2018. № 11. С. 163-170. 4. Петрук О. М., Новак О. С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2017. № 4 (82). С. 48-55. 5. Яцик Т. В. Методика фінансового обліку криптовалюти як особливого виду електронних грошей. *Young Scientist*. 2017. № 2. С. 349-354. 6. Cracking the cryptocurrency code; or what is a «bitcoin» anyway? *PwC, IFRS news*. URL: <https://www.pwc.lu/en/ifrs/docs/pwc-ifrs-march17.pdf>.

УДК 657.221:005.3(043.3)

Ю. В. В'язівський, магістр 2-го року навчання за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» Науковий керівник: **Л. Ю. Шевців**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту факультет управління фінансами та бізнесу Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ключові слова: аутсорсинг, бухгалтерський облік, «обслуговування під ключ», торговельне підприємство.

Торговельні підприємства в Україні здійснюють свою діяльність в умовах гострої конкуренції, постійно потребують поповнення ресурсів для виконання запланованих цілей, а у виграші опиняються ті з них, які найбільш раціонально використовують свій потенціал. Через це вони дедалі частіше звертаються до послуги аутсорсинг – технологія менеджменту, яка полягає в передачі сторонній організації деяких бізнес-функцій або частин бізнес-процесу підприємства, що дозволяє оптимізувати структуру управління підприємств за рахунок зосередження на основному завданні й передачі непрофільних функцій зовнішнім спеціалізованим виконавцям [1].

Невід'ємною складовою аутсорсингу бізнес-процесів та одним із дієвих способів бухгалтерського забезпечення діяльності підприємств торгівлі є аутсорсинг бухгалтерії, який передбачає винесення функцій, пов'язаних з організацією, веденням обліку, складанням звітності та розрахунку податків підприємства за його межі, передачу їх для виконання компанії-аутсорсеру.

У сучасній практиці розрізняють два варіанти бухгалтерського аутсорсингу:

- 1) ведення всієї бухгалтерії («обслуговування під ключ»);
- 2) передачу функцій по окремих ділянках облікової роботи.

Ключовою перевагою звернення торговельних підприємств до компанії-аутсорсера є те, що кожен співробітник цієї компанії спеціалізується на певній галузі обліку, здійснює ведення підприємства-клієнта за різними видами діяльності, а його досвід, знання та кваліфікація є значно більшими, ніж у бухгалтера, що веде одне підприємство. Крім цього, використання бухгалтерського аутсорсингу дозволяє підприємству-замовнику отримати чимало інших стратегічних і тактичних переваг при веденні бізнесу (табл.).

Таблиця

Переваги застосування торговельними підприємствами бухгалтерського аутсорсингу

Стратегічний рівень	Тактичний рівень
Фокусування уваги на основному бізнесі	Відсутність необхідності розширення штату бухгалтерів — до 70 % економії
Збільшення доходів компанії: за допомогою аутсорсинга постійні витрати можна перетворити у змінні	Послуги надаються безперервно (немає ні лікарняних, ні відпусків та ін.)
Збільшення капіталізації: за допомогою аутсорсинга можна частково перерозподілити інвестиційний капітал у стратегічно більш важливу для підприємства діяльність	Зменшення бази оподаткування
	Економія офісного простору і супутніх йому витрат
	Зменшення накладних витрат, пов'язаних із вартістю робочих місць, навчанням, інформаційною підтримкою та інше
	Гарантія професійної відповідальності, яку надає компанія-аутсорсер

Джерело: складено на основі [3].